

Coetzee mesterien tudatos író, az irodalmár analitikusságával ír, számos művet és egyben azok interpretációit szólaltatva meg, felfedezhetjük és ismerősként köszönhetjük Kafka groteszk világát, Vonnegut fekete humorát és idegenség-értelmezését, Gordimer etikai imperatívuszait, Hawthorne határvidékeit vagy Huxley rendszerelméletét is.

Dél-Afrikának a két Nobel-békedíjasa – Nelson Mandela és Frederik William deKlerk – mellett immár két irodalmi díjasa is van: Nadine Gordimer után John Michael Coetzee. Ez a négy név elég bizonyíték kell legyen, hogy érdemes kikacsintanunk a dél-afrikai irodalom felé, már csak azért is, mert tapasztalataim alapján elmondhatom, hogy a dél-afrikai literatúra tanulmányozása segít más afrikai irodalmak befogadásában és megszeretésében is.

PARRAG JUDIT

## HUNGAROLÓGIAI OKTATÁSI PROGRAM A BALASSI BÁLINT INTÉZETBEN

*A Balassi Bálint Intézet Hungarológia Tanszékének bemutatkozása*

A Hungarológia Tanszék 2002 szeptemberében alakult, és ezzel egy időben kezdte kialakítani oktatási programját. A 2003/2004-es tanév már a Pécsi Tudományegyetem által akkreditált, kreditrendszeres oktatásnak megfelelően indult. A tanszék munkatársai részt vesznek a külföldről érkező hallgatók hungarológiai oktatásában, és hungarológiai kutatásokat folytatnak. Speciálisan külföldi hallgatóknak írt tankönyveink egyes kötetei szintén ebben az évben jelentek meg. A jövőben szeretnénk minden hungarológiai szakterületre kiterjeszteni a sorozatot, és kialakítani egy speciális magyarságtudományi tankönyvcsaládot. Még 2002-ben megalakult a Kortárs Kultúra Kutatócsoport (KKK), amelyet a tanszék fiatal munkatársai hoztak létre. Kutatóközösségünk célja, hogy kidolgozzon egy olyan korszerű értelmezői módszert, amelynek segítségével könnyen el lehet igazodni a hungarológiában, annak történetében, s elsősorban ezen interdiszciplináris tudományt érintő mai problémákkal kíván foglalkozni, és a magyarságtudományt a korszerű kultúratudomány keretei között újraértelmezni.

*A hungarológiai programról*

Az akkreditált részképzésű program elméleti alapját olyan korszerű, az európai egyetemek oktatási gyakorlatával egyező koncepció adja, amely a magyarságtudományt kultúratudományként és kulturális praxisként értelmezi. A tanszék különös hangsúlyt fektet a kultúra interdiszciplináris megközelítésére, a magyar kultúra „exportálására”. Bár az általunk feltett kérdések gyakran speciális megvilágításba helyeznek egy-egy problémát, igyekszünk azokat úgy megfogalmazni, hogy szinkronban legyenek a nyugati egyetemeken tanuló diákok érdeklődési területével. Tanszékünk kurzusait 2003 tavaszán a Pécsi Tudományegyetem akkreditálta.

Az eddig leírtakból kiderül, hogy a hungarológiai oktatás kettős feladat. Szükség van szisztematikus alapképzésre, amelynek keretében a hallgatók bevezetést nyernek a hungarológia tudományába és ezzel párhuzamosan biztos lexikális alapokhoz jutnak. Célunk, hogy a közepes nyelvtudású diákok ismeretei a magyar történelem, irodalomtörténet, néprajz, földrajz területén megközelítsék vagy elérjék egy átlagos magyar állampolgárét. Amennyiben a képzési idő rövidsége miatt nem jutnának el erre a szintre, mégis birtokukba jut a tudásanyag olyan szerkezeti háttere, amelynek segítségével a fennmaradó hézagok a későbbiekben egyénileg is könnyen pótolhatók lesznek. Másfelől szükség van egy olyan rugalmas tananyag-keretre, amely a művelődéstörténet és a kultúratudomány koncepcionális alapján állva a kultúra és társadalom legaktuálisabb kérdéseire próbál választ adni. Ez a program elsősorban a jó nyelvtudású diákokat érinti.

A programtípusok és változataik a következők:

- I. A/h program – kezdő nyelvtudású hungarológusok számára;
- I. A/sz program – az első félévben nincsenek hungarológiai tárggyú óráik,
- II. B/h program – alpfokú nyelvtudású hungarológusok számára,
- III. B/sz program – gyengébb nyelvtudású, szórványmagyarságból érkezők számára,
- IV. C/h program – középfokú, haladó nyelvtudású hungarológusok számára,
- V. C/sz program – jó nyelvtudású, szórványmagyarságból érkezők számára.

A programterv struktúrája szerint az előadásokon az azonos nyelvi szinten lévő hallgatók órái (B/h és B/sz, C/h és C/sz) összevonhatók, míg a szemináriumok a nyelvi szint finomabb eltéréseit is figyelembe véve, további kisebb csoportokra oszthatók és választhatók (például a B/h programtípus két vagy akár három, 7–12 fős csoport is magában foglalhat).

Az órák típusától függően mindez azt jelenti, hogy a vizsgával záruló előadások adják meg azt a szisztematikus, áttekintő és átfogó jellegű tudáskeretet, amely az adott téma legfontosabb elemeinek, csomópontjainak ismertetésével lehetővé teszi a hallgatók számára, hogy a későbbiekben önállóan is képesek legyenek tudásuk elmélyítésére, míg a szemináriumok egy-egy témát tárgyalnak részletesen. A szövegekre koncentráló szemináriumok sorában egyaránt találhatók történeti jellegűek és a magyar kultúra legújabb fejleményeire, az aktualitásokra fókuszálók.

*Az oktatott hungarológiai tantárgyak áttekintése*

*Előadások*

Magyar történelmi alapismeretek  
 A magyar irodalom történetének áttekintése  
 Magyarország természetföldrajza és gazdasága  
 Bevezetés a magyarság néprajzába  
 Bevezetés a magyar művészettörténetbe

*Szemináriumok*

A magyar irodalomtörténet kanonikus alkotásai – szövegolvasás és recepció műveletek  
 Kortárs irodalom és irodalomkritika  
 Történelmi szövegek értelmezésének lehetőségei és módszertana  
 Magyarország történelme a 20. században  
 Magyarország politikai folyamatai a rendszerváltás után  
 A magyar társadalom ma: politikai, szociológiai és etnikai problémák  
 Magyarország kulturális élete ma  
 A hungarológia története és jelene  
 Bevezetés a magyarság néprajzába  
 Bevezetés a magyar zenetörténetbe  
 Leíró magyar nyelvészet

*Szabadon választható szemináriumok*

(ezeknek köre folyamatosan bővül, félévenként változik)

Jogi alapismeretek

Művészettörténet

A magyar mint idegen nyelv oktatásának módszertana

Műfordítási gyakorlatok

A magyar irodalom közép-európai kontextusban

Színháztudomány

Észt-magyar műfordítás

Magyar eszmetörténet

KISS NOÉMI

tanszékvezető-helyettes

Hungarológia Tanszék

## I. FERDINÁND-KORI KONFERENCIA A BALASSI BÁLINT INTÉZETBEN

A Balassi Bálint Intézet és a Pécsi Tudományegyetem Középkori és Kora Újkori Történeti Tanszéke 2003. október 17–18-án ünnepi konferenciát rendezett Budapesten, I. (Habsburg) Ferdinánd német-római császár, magyar és cseh király születésének 500. évfordulója alkalmából. Ennek kapcsán a korszak külföldi és hazai történészei számot adtak az utóbbi évek kutatásairól, eszmecsserét folytattak a korszakot érintő főbb kérdésekről, és meghatározták az elkövetkező évek új kutatási irányait. A konferenciát *Habsburg György* rendkívüli és meghatalmazott nagykövet, valamint *Hiller István* kulturális miniszter nyitották meg.

Az utóbbi időben Magyarországon megélénkült az érdeklődés I. Ferdinánd és a nevével jelzett korszak iránt. Az elmúlt években beindult alapkutatásoknak köszönhetően olyan új eredmények születtek, amelyek elmélyítették, megváltoztatták, módosították a korszakról eddig meglévő ismereteinket. Ennek egyik oka az lehet, hogy az utóbbi évtizedben hazai és külföldi ösztöndíjak révén fiatal kutatók Bécsben, Rómában és más külföldi levéltárakban olyan új, nagy mennyiségű forrást tártak föl, amelyek feldolgozása nyomán alapo-